Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2024/25

Destinace (země, město): Polsko, Lodž

Jméno, příjmení: Mgr. Jiří Byčkov, Ph.D.

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Lodžská univerzita, Filologická fakulta, Katedra slovanské filologie

Charakteristika a popis studijního programu, rozvoj výuky, uplatnění

Výuka českého jazyka a literatury na Filologické fakultě Lodžské univerzity byla zahájena 1. října 2024 a probíhala do 15. června 2025. Polští studenti studovali český jazyk na Katedře slovanské filologie Filologické fakulty UL v kombinaci s bulharštinou, slovinštinou nebo srbštinou v bakalářském a v navazujícím magisterském programu. Po ukončení 1. ročníku studenti získali znalosti a jazykové kompetence z češtiny na úrovni A2, z druhého cizího jazyka na úrovni B1 (podle SERR). V navazujícím magisterském programu pak studenti pokračovali ve studiu češtiny do úrovně B2+ ve 4. ročníku a C1 v 5. ročníku.

Filologicky orientovaná výuka byla zaměřena na osvojení jazykových kompetencí z oblasti lingvistiky, kulturních reálií a historie, překladatelství, tlumočnictví, písemného projevu a plynulé komunikace v sociálním kontaktu. Bakalářský studijní program slovanská filologie nabízí výběr z kombinace češtiny s některým ze tří slovanských jazyků. Dosažené kompetence a znalosti pak mohou absolventi uplatnit například v kulturních institucích, ve státní správě, v pohostinství a ve službách, v korporátní sféře a v dalších oborech, kde je požadována znalost češtiny, jihoslovanských jazyků a kultur.

Organizace výuky českého jazyka a literatury, hodinová dotace, učebnice a knihy

Praktická výuka českého jazyka a literatury byla uplynulém akademickém roce organizována standardní kontaktní formou. Hlavní část lektorova úvazku na filologické fakultě v uplynulém roce zaujímala praktická výuka českého jazyka (*Praktyczna nauka języka czeskiego*) v 1. ročníku bakalářského studijního programu. Praktická výuka češtiny byla v obou semestrech rozdělena mezi jednoho českého lektora a dva kmenové polské vyučující. Časová dotace pro 1. ročník byla stanovena na 120 hodin výuky praktické češtiny v zimním semestru a 90 hodin v letním semestru. V 1. ročníku navazujícího magisterského studia byla časová dotace stanovena na 90 hodin v zimním a 60 hodin v letním semestru. Ve 2. ročníku magisterského studia byla dotace 60 v zimním semestru a 30 hodin v letním semestru.

K výuce praktického českého jazyka ve všech třech ročnících podle úrovní byly využívány rozšířené a osvědčené jazykové učebnice – *Čeština pro středně a více pokročilé* (J. Bischofová, M. Hrdlička), *Basic Czech II. a III. díl* (A. Adamovičová, D. Ivanovová), *Čeština pro cizince úroveň B2* (M. B. Kestřánková a kol.), *Chcemy mówić po czesku 1* (H. Remediosová., E. Čechová), *Čeština pro život 1, 2* (A. Nekovářová), nové učebnice *Czech it Up* (D. Hradilová a kol.) pro úroveň B2 a C1, *Čeština pro cizince* (K. Hronová, M. Turzíková), *Cvičebnice češtiny, čeština jako cizí jazyk* (H. Davidová, D. Sýkorová), *Korpusová cvičebnice pro studenty češtiny jako cizího jazyka* (A. J. Zašina), slovníky *Akademický slovník cizích slov, Polsko-český slovník* (K. Oliva), denní tisk, odborné časopisy *Naše řeč, Tvar, Český jazyk a literatura* a další metodické materiály (*Základy rétoriky*, *Česká vánoční kniha*, *Jak se žije v České republice*). Velké popularitě mezi studenty se těší adaptovaná česká próza s úlohami podle jazykových úrovní.

Obsah, zaměření a cíle praktické výuky češtiny, evaluace výsledků vzdělávání

V 1. ročníku jsme při výuce kladli důraz na zvládání správné výslovnosti, osvojení základní lexikální zásoby a obratů v každodenní komunikaci, předcházení prvotním chybám, deklinaci substantiv, adjektiv, zájmen a číslovek včetně užívání správných tvarů v singuláru i v plurálu, konjugaci sloves, porozumění jednodušším písemným textům a mluveným projevům. V 1. ročníku magisterského programu byl kladen důraz na zvládnutí plynulého a pohotového vyjadřování v češtině, správné psaní s dodržením ortografických zásad, porozumění pokročilejším a složitějším textům. Ve 2. ročníku navazujícího studia jsme se zaměřili na

porozumění širokému rejstříku náročných a dlouhých textů a rozpoznávání implicitních významů. V psaní jsme u studentů rozvíjeli kompetence vytvářet srozumitelné, dobře uspořádané, podrobné texty na složitá témata, což je indikátor ovládnutí kompozičních útvarů, spojovacích výrazů a prostředků koheze. V chápání psaného textu jsme posilovali schopnost porozumění dlouhým složitým textům, a to faktografickým i beletristickým.

Ve výuce studentů se osvědčovalo střídání různých organizačních forem výuky, zejména frontální, projektové, individualizované, skupinové metody doplněné o klasické úlohy a cvičení na porovnávání, odvozování významu z kontextu, překlad, pořizování výpisku či souhrnů, zvýrazňování v textu, vysvětlování (výklad), rozhovory. Obsahovou náplní vzdělávacích aktivit byl nácvik výslovnosti, čtení a překlad jednoduchých ukázek z české beletrie, komunikační modelové situace s hranými dialogy, psaní krátkých textů na vybraná zadání, poslech a převyprávění audionahrávek, jazykové hry, referáty na libovolná témata. Pokračovali jsme v osvědčené praxi, kdy studenti po domluvě s lektorem jednou za 14 dní připravili samostatně powerpointovou prezentaci na téma, které pro ně bylo přínosné (např. významné památky v Česku a v Polsku, cestování a cestovní ruch v ČR, populární memy v mediálním prostoru, rapeři a jejich repertoár, bulharský folklór, historie skautského hnutí a obdobné organizace (harcerze) v Polsku, historické kořeny nacionalismu v Česku atd.). Téma posléze prezentovali před celou skupinou a společně o něm diskutovali.

Na konci letního semestru uplynulého akademického roku absolvovali studenti 1. ročníku závěrečnou zkoušku z praktické češtiny dle předepsané jazykové úrovně A2, studenti 1. ročníku magisterského programu vykonali oficiální zkoušku z jazykové úrovně B2+ a studenti 2. ročníku Mgr. studia vykonali závěrečnou zkoušku z jazykové úrovně C1 podle materiálů ÚJOP. Zkoušky se skládaly standardně z ústní (mluvení) a písemné části (čtení a porozumění textu, gramaticko-lexikální část, poslech, psaní slohové práce). Ústní část zkoušky byla orientována na prověření jejich kompetence samostatně komunikovat o běžných tématech (bydlení, rodina, cestování, studium, svátky a tradice, móda, profese, koníčky a záliby, sport, média, internet a sociální sítě, Česká republika apod.), tzn. adekvátně spisovně a plynule reagovat v českém jazyce.

Závěrečné zkoušky v 1. ročníku Bc. programu úspěšně zvládlo 12 studentů z celkových 14, v navazujícím Mgr. programu v 1. ročníku úspěšně absolvovalo zkoušku 6 studentů ze 7 a ve 2. ročníku absolvovali závěrečnou zkoušku zdárně všichni 4 studenti. Neúspěšní studenti budou

ústní nebo písemnou část zkoušky opakovat v září 2025, kdy jsou na filologické fakultě stanoveny oficiální opravné termíny.

Vzdělávací, kulturní a volnočasové aktivity na lektorátu českého jazyka

V akademickém roce 2024/25 pokračovaly pod vedením lektora organizované filmové večery pro studenty češtiny. Zájemci o klasickou a moderní českou kinematografií měli možnost jednou za 14 dní zhlédnout vybraný film z uvedené nabídky: *Tmavomodrý svět, Kolja, Vrchní, prchni, Alois Nebel, Šarlatán, Účastníci zájezdu, Král Šumavy* a *Přelet nad kukaččím hnízdem*. Po skončení promítání následovaly krátké reflexe a zhodnocení sledovaných filmů společně s přítomnými studenty.

Lektor od začátku října 2024 do července 2025 pokračoval nad rámec svých povinností v poskytování cílené psychologické pomoci a psychoterapeutické krizové intervence studentům z Polska, Ukrajiny, Běloruska, Kazachstánu, Turecka a Číny v Akademickém centru psychologické podpory. Podpůrných služeb využilo dohromady 32 studentů.

Díky podpoře české ambasády a Českého centra ve Varšavě navštívila 18. 10. 2024 katedru slovanské filologie Lodžské univerzity jedna z nejznámějších současných českých spisovatelek Petra Hůlová. Setkání bylo rozděleno na dvě části. V první části se konalo autorské setkání moderované lektorem. Petra Hůlová v něm hovořila o svých knihách, uměleckých inspiracích a také o svých kontaktech s Polskem. Odpovídala také na otázky publika. Ve druhé části návštěvy proběhly workshopy literárního překladu za účasti české spisovatelky. Během nich studenti druhého stupně slovanské filologie představili své překlady úryvku z románu *Strážci občanského dobra* a měli tak jedinečnou příležitost prodiskutovat s autorkou své překlady a různé překladatelské strategie.

Dne 17. prosince 2024 jsme společně s lektory zorganizovali vánoční setkání na Katedře slovanské filologie. Studenti postupně představili prezentace na téma oslav Vánoc v Bulharsku, v České republice, Srbsku a Slovinsku. Dozvěděli jsme se, jaké tradice a zvyky se v těchto zemích dodržují, jaká jídla převládají na vánočních stolech, co symbolizují a jak vypadají. Po prezentacích jsme studenty rozdělili do vícečlenných skupin, v nichž pod naším vedením upekli vybrané pokrmy, které následně popsali a nabídli přítomným ke konzumaci. Všechny připravené lahůdky se na závěr objevily na našem svátečním stole.

V letošním akademickém roce se lektor opětovně podílel společně s kolegyněmi a kolegy z katedry slovanské filologie na přípravě krátkých ukázkových lekcí (*Znáš svého souseda* za bohemistiku) pro uchazeče o studium češtiny na Den otevřených dveří Filologické fakulty Lodžské univerzity ve dnech 31. 3. – 4. 4. 2025.

V letošním akademickém roce jsme pokračovali ve spolupráci se Sdružením Čechů v Zelově. Dne 11. 12. 2024 jsme se studenty navštívili Základní a Mateřskou školu v Lobudzicích (Szkoła Podstawowa w Łobudzicach) s novými vzdělávacími programy. Pro děti v mateřské školce jsme připravili vzdělávací a zábavný program – Jak *krtek a jeho kamarádi slavili Vánoce.* Cílem programu bylo naučit děti jednoduchou lexikální zásobu a frazeologismy spojené s vánočními svátky, jako např. *vánoce, nový rok, dárky, stromeček, ozdoby, kapr, sníh, zima, sáňkovat, lyžovat* a jejich polské ekvivalenty, zapojit výtvarné činnosti (kreslení podle vzoru) a zahrát si pohybové a sociální hry (např. Kuřátko, pípni, Kdo je kdo?) na posílení vzájemných vztahů, respektu k druhému a sebepoznání. Projekci jsme jako obvykle doprovázeli představením plyšových pohádkových postav.

V odpoledních hodinách jsme realizovali vzdělávací program pro žáky 5. a 6. tříd základní školy s názvem *Ne, o tohle mi nešlo.* Cílem programu bylo představit formou powerpointové prezentace česká/polská mezijazyková homonyma a paronyma, která jsou často příčinou nedorozumění a nepochopení v komunikačních situacích a naučit žáky tyto výrazy rozeznat. Následně měli žáci za úkol tyto výrazy poznat na obrázcích (fotografiích) domu a bytu s vybavením a ve formě popisků je správně přiřadit k obrázkům. Pozornost jsme zaměřili na lexikální zásobu z oblasti bydlení a vybavení domu.

Dne 27. května 2025 jsme se studenty zavítali do Lycea a Základní školy (Liceum Ogólnokształcące im. Obrońców Praw Człowieka) v Zelově s novým vzdělávacím programem nazvaným *Setkání s českým komiksem aneb lámeme hlavy s hlavolamy*, jehož cílem bylo seznámit studenty gymnázia zábavnou a hravou formou s důležitými osobnostmi české literatury, vědy a skautingu (Karel Čapek, Jaroslav Foglar, Vojtěch Alberto Frič). Studenti si v úvodu lekce zapsali otázky k neznámým výrazům z komiksů *Válka s mloky, Rychlé šípy* a *Divoši* (např. mlok, perly, léčivé kaktusy, botanika, hlavolam, ježek v kleci, skauti), poté měli za úkol poskládat rozstříhané komiksové panely podle průběhu děje ve správné posloupnosti i s přiřazenými texty přeloženými do polštiny. Na každém stanovišti se postupně vystřídaly všechny skupiny. U

komiksu *Rychlé šípy* pak studenti zkoušeli vyjmout ježka z klece a vsunout ho zpět na časový limit. V závěru lekce všichni přítomní obdrželi sladké odměny za aktivitu.

Dne 3. 6. 2025 jsme pro studenty 2. a 3. ročníku lycea v Zelově realizovali vzdělávací program *Cestujeme po krajských městech Česka a poznáváme jejich dominanty*. Cílem bylo nejdříve představit v prezentaci krajská města (v češtině a polštině) a ukázat jejich historické nebo kulturní dominanty, zajímavosti a památky. Posléze si studenti ve skupinkách ověřili své znalosti v bodovaném kvizu v aplikaci Kahoot, kdy museli obrázky památek správně lokalizovat a v závěru ve dvojicích soutěžili, kdo nejrychleji poskládá puzzle mapu Česka.

Dne 28. září 2025 se konala v Zelově slavnostní akce Český den, který každoročně organizuje tamní Sdružení českých krajanů a jejich potomků. Lektor na něm přednesl odbornou přednášku věnovanou osobnosti V. Havla pro krajany a hosty. Akce se zúčastnili běžní občané, pamětníci polských revolučních událostí, náměstek a radní z vedení města a další čestní hosté.

Pracovní a finanční podmínky, materiální vybavení a ubytování lektora

Pracovní podmínky pro českého lektora na Lodžské univerzitě jsou i nadále výborné, podpora výuky českého jazyka a snaha vedení katedry o zvyšování úrovně jazykového vzdělávání na Katedře slovanské filologie je velmi silná. Administrativní pracovníci fakulty a ostatní pedagogové jsou vstřícní, komunikativní a lektorovi nápomocní v případě řešení jakýchkoliv organizačních, technických nebo personálních problémů. Lektor má společnou kancelář se 2 kolegyněmi a 1 kolegou, v kanceláři má k dispozici počítač s tiskárnou, multifunkční kopírku pro pořizování materiálů do výuky, CD přehrávač s rádiem, kancelářské papíry, psací potřeby atd.

Technické a materiální zázemí univerzity je na velmi dobré úrovni, lektor má pro výuku zapůjčen pracovní notebook, CD přehrávač, kopírku. Výuka probíhá v seminárních učebnách pro přibližně 20-30 osob, v nichž jsou nainstalovány dataprojektory, stolní počítače připojené k internetu, projekční plátna, flipchartové tabule s fixy.

Univerzita uzavírá s lektorem pracovní smlouvu na dobu určitou, konkrétně na 2 roky. Pokud je vedení katedry spokojeno s jeho působením, po dvou letech smlouvu prodlužuje. Úvazek lektora činil v uplynulém akademickém roce 1,0. Lektorovi je každý měsíc vyplácena mzda

a zasílána na bankovní účet, je mu hrazeno zdravotní a sociální pojištění v rámci polského systému (tzv. ZUS).

V uplynulém akademickém roce poskytovala univerzita lektorovi ubytování v univerzitním bytě o velikosti 1+1. Byt je vybaven moderním nábytkem a veškerým zařízeném včetně el. spotřebičů. Náklady na ubytování hradí univerzita v plné výši.

Perspektivy a plány rozvoje bohemistiky na nový akademický rok 2024/225

Prioritou pro nadcházející období bude:

1) Příprava a prezentace programu pro děti a přednášky o populárních českých režisérech pro čestné hosty a občany Zelova v rámci oslav tzv. Českých dní dne 20. 9. 2025.
2) Dojednání finančních podmínek a případného termínu realizace koncertu skupiny *Zelovské zvonky* pro studenty a vyučující Filologické fakulty Lodžské univerzity.

Havířov 28. července 2025 Mgr. Jiří Byčkov, Ph.D.

Obrazová příloha

Petra Hůlová a zamyšlení nad knihami

Vánoční setkání pro studenty slavistiky

Den otevřených dveří, lidové tance

Krtek a Vánoce, ZŠ Lobudzice

Setkání s českým komiksem